

TEERVOET

FOS 207 DE EEKHOORN

Voorwoord

Eindelijk is hij er, het nieuwe Teervoetboekje! In dit boekje vind je alles terug wat je moet kennen of kunnen om je Teervoet te behalen.

Binnen scouting maken we gebruik van heel wat vaardigheden die onmisbaar zijn voor een goede scoutswerking. Om aan te tonen dat je deze vaardigheden onder de knie hebt ontvang je hier badges voor. Specifiek dient de Teervoet voor het aanleren van een gevarieerde reeks basistechnieken. Naast het onder de knie krijgen van deze technieken helpen ze je ook groeien in probleemoplossend denken, werken in groep en reageren op noodsituaties.

Vanaf de Jong Gidsen & Verkenners is het mogelijk om je Teervoet te behalen. Het behalen van je Teervoet is een belangrijke stap in je scouts carrière. Het toont dat je een meerwaarde bent voor de groep en dat je beschikt over een nodige basiskennis. De Teervoet kan afgelegd worden op activiteiten of op kamp. Ken je alle 23 onderdelen? Dan ben je trotse eigenaar van je Teervoet-badge!

Na het behalen van je Teervoet kan je je basiskennis uitbreiden door te werken naar de Tweede Klas-Teervoet of aan de vaardigheidsbadges. De Tweede Klas-Teervoet is een uitbreiding op de Teervoet, met nog geavanceerdere technieken waarvan alle info te vinden is in het Tweede Klas-Teervoetboekje. Vaardigheidsbadges helpen je persoonlijke interesses verder te ontwikkelen en zijn gericht op één specifiek thema.

Voor vragen of extra informatie kan je altijd terecht bij de leiding.

Veel succes in je scoutieve loopbaan!

Met dank aan:

Gelukzalige Wouw en
39e FOS De Menapiërs

Augustus 2024

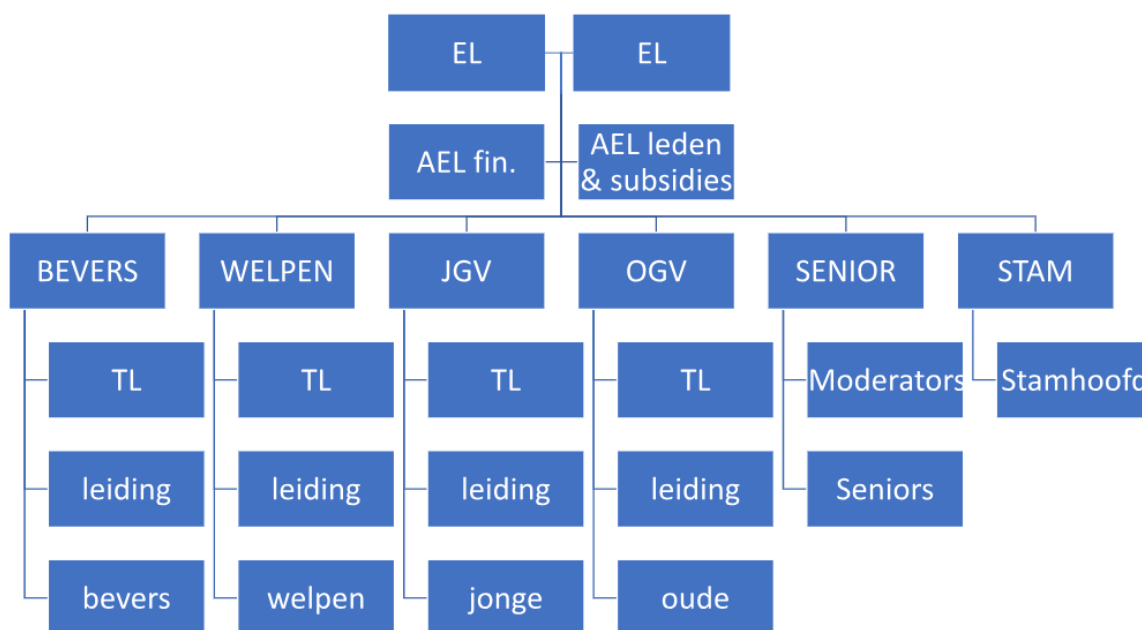
Inhoudsopgave

Kennis van de vereniging	3
1. Het organigram van de eenheid kennen en de namen van de leiding in kunnen plaatsen.....	3
2. De verschillende functies in de patrouille kennen	3
3. De kookvolgorde kennen en toepassen bij het bereiden van een maaltijd op (hout)vuur	4
4. Troepsignalen, formaties en de vlaggenroet kennen.....	4
5. Uniform	5
6. Kort en in eigen woorden Baden Powell en de scouts kunnen bespreken.....	5
7. Wet en belofte	7
Vaardigheden	9
8. Rug- en hikezak.....	9
9. Schatten.....	10
10. EHBO.....	11
11. Vuren	15
12. Bijl, zaag, zakmes, schop	16
13. Knopen	18
14. Sjorren	19
15. De weg vinden	21
16. Vervoer	25
17. Kamperen	28
18. Communicatie	29
Natuur	30
19. De natuur niet bevuilen of beschadigen (kan je weer kwijtraken bij het niet naleven)	30
20. Het verschil kunnen aantonen tussen levend en dood hout	30
21. De meest voorkomende planten met hun vruchten en bladeren herkennen	31
22. Giftige planten herkennen	34
23. Weten waar teken, bijen en wespen voorkomen in de natuur en op het lichaam en deze kunnen herkennen	35

Kennis van de vereniging

1. Het organigram van de eenheid kennen en de namen van de leiding in kunnen plaatsen

2. De verschillende functies in de patrouille kennen

Een goede patrouille is een team waar iedereen samenwerkt aan de bloei en de vooruitgang van de ganse patrouille. In een patrouille hebben een aantal leden een eigen taak en verantwoordelijkheid.

Binnen onze eenheid maken we geen gebruik van patrouilles. Toch is het verrijkend de verschillende functies te kennen:

- De **patrouilleleider** heeft de algemene leiding van de patrouille. Hij zorgt ervoor dat alle taken binnen de patrouille eerlijk verdeeld worden en dat alle werk naar behoren wordt uitgevoerd.
- De **assistent patrouilleleider** is de rechterhand en de plaatsvervanger van de PL.
- De **penningmeester** houdt het kasboek en de financiën van de patrouille bij.
- De **materiaalmeester** houdt de lijst bij van al het materiaal van de patrouille. Hij is ook verantwoordelijk voor het EHBO-gerief van de patrouille.
- De **secretaris** houdt alle adressen en telefoonnummers bij van de patrouilleleden.

Bij de leiding worden verschillende raden gehouden, hier sommen we ze even op:

- **Eenheidsraad:** De vergadering van alle leiders van de eenheid. De eenheidsraad wordt geleid door de EL.
- **Takkenraad:** De vergadering van alle leiders van 1 tak. De vergadering wordt geleid door de TL.
- **Tak-eenheidsraad:** De vergadering van de eenheidsleiding en de takleiders. De vergadering wordt geleid door de EL. In onze eenheid noemen we dit TEELBALZ: Tak- En EenheidsLeiding Bestuurlijke, Algemene en Lopende Zaken; of in de volksmond: Tak- En EenheidsLeiding Beslissen Alles Lekker Zelf.
- **EL-raad:** De vergadering van de eenheidsleiding.

3. De kookvolgorde kennen en toepassen bij het bereiden van een maaltijd op (hout)vuur

Koffie en thee kunnen zetten

Wees er ten eerste zeker van dat je drinkbaar water gebruikt. Pas, met behulp van een tas, de nodige hoeveelheid water af in een ketel. Voorzie daarbij iets meer water dan de hoeveelheid koffie of thee die je wilt.

Verwarm de ketel met het deksel erop (zonder deksel verlies je niet alleen zo'n 40% van de warmte van je vuur, ook is de kans groot dat er vuil in je water komt).

Hoeveelheid koffie: ongeveer 20g per tas (soeplepel zonder bergje)

Hoeveelheid thee: 1 zakje per tas.

Eieren kunnen koken en bakken op een (hout)vuur

Enkele tips:

- De eieren boven- en onderaan doorprikken vooraleer ze, met behulp van een pollepel, in het kokend water te leggen.
- Kooktijd voor eieren gaat van 5min (zacht) tot 8min (hard).
- Eieren bakken doe je op de gloeiende as en niet op brandend vuur: zo voorkom je dat de vlam in de pan springt.
- Blaas nooit in het vuur, terwijl de pan opstaat of de ketel open is.
- De kok blijft altijd bij zijn vuur.

4. Troepsignalen, formaties en de vlaggenegroet kennen

De vlaggenegroet is een handige manier om elke kampdag duidelijk te openen. Het is het ideale moment om enkele scoutswaarden in herinnering te brengen.

Eerst wordt iedereen verzameld door driemaal te fluiten, en beginnen de welpen met het zingen van het verzamellied. Wanneer iedereen klaar staat is het tijd voor de kreten per kolonie, nest en patrouille. Na de kreten is het tijd om toertjes te lopen. Je loopt toertjes als je uniform en/of das niet in orde is. Er wordt elke vlaggenegroet een bever, welp, JGV en OGV van de dag gekozen door de betreffende tak. Zij komen naar voor en leggen hun wet af. Per regel die niet genoemd wordt pompen ze 10x. Daarna trekt de bever van de dag de vlag op. Ook andere belangrijke zaken worden besproken op de vlaggenegroet. We sluiten de vlaggenegroet af met "we nemen de boom op, krak, boem" voor de bevers en welpen. De andere takken, keukenploeg en leiding sluiten af met "breek het gelid".

Tijdens de vlaggenegroet hou je je handen op de rug en de benen licht gespreid. Iedereen blijft stil en staat stil tot het gelid gebroken wordt. Als de wetten afgelegd worden, dan groet iedereen. Dit wilt zeggen dat je je benen sluit en je de scoutsgroet doet. De kinderen die hun wet afleggen sluiten ook de benen, nemen de takleider bij de linkerhand en doen ook de scoutsgroet. Bij de vlaggenegroet sta je per tak en per kolonie/nest/patrouille.

5. Uniform

Correct dragen van uniform

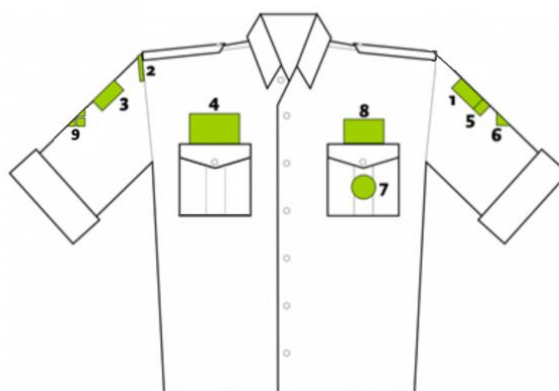
Als scout zijn we trots op ons uniform. Daarom verwachten we dat deze steeds correct is en voor alle activiteiten gedragen wordt.

De plaats en de betekenis van de kentekens kennen

Voor bevers volstaat het om een das en T-shirt van de eenheid te dragen. Vanaf de welpen bestaat het uniform uit een das en hemd. Ons uniform heeft verschillende voordelen. Het dient als herkenningsmiddel voor mensen binnen en buiten onze scouts, zo herkent iedereen meteen wie we zijn. Ondanks we elk verschillen, straalt het uniform gelijkwaardigheid uit want iedereen draagt hetzelfde. Ook is het makkelijk spelen, want het kan tegen vuil of een stootje.

De kentekens en hun plaats op het uniform:

1. Kenteken van FOS Open Scouting
2. Provinciebandje
3. Eenheidskentekens
4. Jaarkentekens
5. Beloftekentekens
6. Teervoet
7. Kenteken Welpen/WOSM-WAGGS
8. Kenteken FOS-België
9. Vaardigheidsbadges

Kunnen aannaaien van een badge en knoop

6. Kort en in eigen woorden Baden Powell en de scouts kunnen bespreken

Baden Powell

Stephenson Smith Baden Powell werd op 22 februari 1857 in London geboren als zoon van een wiskundeprofessor. Hij was geen voorbeeldstudent en al snel koos hij voor een carrière in het Britse leger waar hij beroemd werd als verdediger van het stadje Mafeking tijdens de "Boerenoorlog". Ondertussen schreef hij verschillende boeken en één ervan, "Aids to Scouting", bleek aan te slaan bij een totaal onverwachte groep. Hij merkte dat vele jongeren zijn handboek gebruikten om allerlei spelen mee te verzinnen. BP kiest ervoor om op de ingeslagen weg verder te gaan en organiseerde in juli 1907 een eerste kamp voor de jeugd op in het zuiden van Engeland: "scouting" als jeugdbeweging was geboren!

In 1910 werd te Brussel de eerste scoutsgroep van het vasteland opgericht. De eerste federatie werd Boy Scouts België (BSB) genoemd, waaruit later FOS is ontstaan. Lord Baden Powell verkreeg de eretitel "Chief Scout of the World". Hij stierf op 8 januari 1941 en werd begraven in Kenia, aan de voet van de Mount Kenya. Zijn levenswerk bloeit echter als nooit tevoren: over de ganse wereld zijn er zo'n 50 miljoen scouts en gidsen.

In België zijn er naast FOS nog vele andere scoutsorganisaties, waaronder Scouts en Gidsen Vlaanderen en Les Scouts in Wallonië.

FOS Open Scouting

FOS Open Scouting is een scouts- en gidsenbeweging die zich uitstrekt over Vlaanderen en Brussel. Ze maakt deel uit van een groter geheel dat 1 doel heeft: scouts & gidsen stimuleren om zin te geven aan het eigen leven, zich zo volledig mogelijk te ontwikkelen en vanuit hun unieke kwaliteiten mee te bouwen aan een betere wereld. FOS Open Scouting is een actief pluralistische jeugdbeweging. Dit betekent dat ze zowel in haar eigen werking als in de samenleving het gelijkwaardig en respectvol samenleven wil stimuleren.

Kenteken

Het kenteken van FOS Open Scouting bestaat uit drie delen: de lelie (puntige lijnen), het klaverblad (de ronde lijnen) en de woorden "FOS Open Scouting". Oorspronkelijk stonden de letters "FOS" voor "Federatie voor Open Scoutisme". In 2007 veranderde de naam van onze scouts- en gidsenbeweging officieel in "FOS Open Scouting". De kleuren hebben ook een betekenis. Groen is de kleur van de hoop en de natuur en het buitenleven, wit is de kleur van vrede en blauw is de kleur van ons uniform.

De lelie (links) is wereldwijd het teken van scouting (WOSM). De drie bladeren herinneren aan de drie punten van de belofte.

Het klaverblad (rechts) is wereldwijd het teken van de gidsen (WAGGS). Ook hier herinneren de drie bladeren aan de drie punten van de belofte.

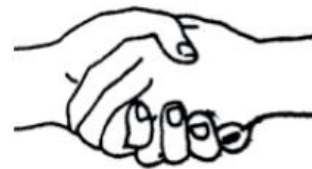

Kernspreuk

Het motto is hetzelfde als dat van de verkenners en gidsen in de hele wereld: Steeds bereid!

De linkerhand druk en zijn betekenis kennen

Waar ook ter wereld, als scouts of gidsen elkaar tegenkomen, geven ze elkaar een linkerhand waarbij de pinken dooreen gestrengeld zijn. Het gebruik van de linkerhand verwijst naar een oud Zoeloe-gebruik: zij gaven elkaar de linkerhand, omdat ze in de rechterhand hun wapens vasthielden.

De scoutsgroet en zijn betekenis kennen

De scoutsgroet gebruiken we telkens bij de vlaggenroet op het signaal van de eenheidsleiding: 'Om te groeten, groet!'. De drie gestrekte vingers stellen de drie punten van de belofte voor. Wie zijn belofte nog niet heeft afgelegd steekt slechts 2 vingers op. De duim die de pink bedekt, staat voor de sterkere die de zwakkere beschermt.

7. Wet en belofte

De wet en zijn betekenis kennen en naleven

De scoutswet is een overzicht van welke waarden wij als scouts appreciëren. Het is belangrijk dat je iedere regel in eigen woorden kan uitleggen. Natuurlijk is het de bedoeling dat je deze punten ook in de praktijk probeert om te zetten. Als jongen begin je telkens met 'een scout', als meisje met 'een gids'.

Een scout/gids	is eerlijk.
Een scout/gids	houdt vol.
Een scout/gids	is ijverig.
Een scout/gids	maakt zich nuttig.
Een scout/gids	is een vriend van allen.
Een scout/gids	is vriendelijk en hoffelijk.
Een scout/gids	kan gehoorzamen.
Een scout/gids	staat open voor de natuur en is milieubewust.
Een scout/gids	eerbiedigt de overtuiging van anderen.
Een scout/gids	is zelfbewust en heeft eerbied voor zichzelf en anderen.

... is eerlijk.

Eerlijk zijn moet voor een scout of gids vanzelfsprekend zijn. Door eerlijk met elkaar te zijn, bewijs je je betrouwbaarheid en bouw je bij tot een goede groepssfeer. Gebruik je woord dan ook niet licht, een belofte kom je na, of je maakt ze niet. Vertel je mening rechtuit en niet achter de rug van anderen om, zo sta je steeds recht in je schoenen. Steeds de waarheid spreken vergt moed, maar een scout of gids deinst daar niet voor terug.

... houdt vol.

Het kan verleidelijk zijn om te stoppen als het lastig wordt, maar vluchten van een probleem is nooit een oplossing. Ga moeilijkheden niet uit de weg, maar overwin ze en leer uit je tegenslagen.

... is ijverig.

Door hard te werken en je verantwoordelijkheden na te komen, draag je bij tot een goede en sterke groep. Wees niet lui, want wat jij niet doet, moet iemand anders doen. Wees niet bang om je handen vuil te maken. Werklust, ijver, zin voor initiatief en inzet ontwikkelen je karakter.

... maakt zich nuttig.

Wees behulpzaam. Als je ergens in je omgeving hulp kan bieden, aarzel dan niet om dat te doen, zelfs zonder dat erom gevraagd wordt.

... is een vriend van allen.

Iedereen is gelijkwaardig. Je benadert iedereen op een positieve, vriendschappelijke manier ongeacht het geloof, de leeftijd, de cultuur of de rijkdom van iemand... Een scout of gids kijkt nooit neer op iemand.

... is vriendelijk en hoffelijk.

Vriendelijk zijn doe je tegenover iedereen. Hoffelijk zijn is ook een vorm van vriendelijk zijn en schuilt in kleine gebaren: iemand voor laten, iets oprapen dat iemand liet vallen... In het spel kun je verliezen 'met een glimlach'.

... kan gehoorzamen.

Een groep kan pas functioneren als er reglementen of wetten zijn. Die afspraken dienen het algemeen belang van de groep en dus is het belangrijk dat je ze respecteert. Kunnen gehoorzamen betekent vertrouwen hebben in de leiding en zichzelf. Je kan best kritisch nadenken over regels, het doel en het waarom van een regel.

... staat open voor de natuur en is milieubewust.

Het milieu en de natuur zijn cruciaal en zijn in deze tijden steeds meer bedreigd. Wees je voortdurend bewust van deze problematiek en draag je steentje bij tot de oplossing. Wie goed sorteert en afval zoveel mogelijk vermijdt, vermindert zijn last op het milieu.

... eerbiedigt de overtuiging van de anderen.

Er zijn heel wat overtuigingen in de wereld en steeds meer leven we in een multiculturele maatschappij. Al die verschillen zijn een bron van rijkdom, luister naar andere overtuigingen, proef ervan, misschien vind je wel iets dat je aanspreekt. Heb respect voor al de overtuigingen van anderen, probeer ze te respecteren, maar laat je ook niet van je eigen overtuiging brengen, ook jouw overtuiging verdient een plaats.

... is zelfbewust en heeft eerbied voor zichzelf en anderen.

Verzorg jezelf: zowel je geest als je lichaam. Denk erom dat je de anderen niet eerbiedigt als je hun werk verknoeit, hun rust stoort, als je je kalmte verliest of hen dwingt naar grofheid te luisteren. Je aanvaardt niet dat er kwaad gesproken wordt over anderen.

De betekenis van de belofte kennen en naleven

**Ik beloof te trachten:
goed samen te werken in de groep;
te leven naar de scouts- en gidsenwet;
anderen te helpen waar ik kan.**

Bij het afleggen van de belofte beloof je eigenlijk je leven gedeeltelijk in dienst te stellen van de wereld rondom je. Je belooft te trachten: dit houdt in dat je er ten volle in gelooft en dat je alles in het werk zal stellen om je belofte na te komen, maar niet het onmogelijke.

Belangrijk is dat je onder alle omstandigheden tracht zoveel mogelijk volgens deze wet en belofte te leven, omdat je erin gelooft.

Vaardigheden

8. Rug- en hikezak

Een rugzak voor een dagtocht behoorlijk kunnen inpakken

Bij het inpakken van de rugzak werken we in volgorde van gebruik, en nemen we enkel de belangrijkste zaken mee. De grootte van de rugzak hangt af van de grootte van je hike. Kies deze niet te groot of te klein.

De rugzak wordt zo ingedeeld dat de zware voorwerpen ongeveer in het midden, dicht bij de rug, worden geplaatst, om het gewicht gelijkmatig te verdelen. Probeer zo min mogelijk spullen aan de buitenkant van je rugzak te hangen.

Zaken die je vaak nodig hebt of snel moet kunnen pakken (zoals je gsm, EHBO-kit, enz.) bewaar je het beste bovenaan of in een zijvakje.

De draagriemen correct aanpassen

Een goede rugzak beschikt over 3 draagriemen: 2 schouderriemen en 1 buikriem. De buikriem dient om het gewicht te verdelen over de schouders en de heupen. De draagriemen zijn zo breed mogelijk en mogen niet fronsen als de rugzak éénmaal geladen is. De riemen moeten ook dik genoeg zijn.

Als het draagstel te lang is, dan zal de heupband te laag komen te zitten. De rugband dient om te vermijden dat de buizen van het draagstel je hinderen bij het wandelen. Daarom moet je deze kunnen regelen en bij voorkeur gemaakt zijn uit een stof, die transpiratievocht doorlaat.

1 uur wandelen met een gevulde rugzak

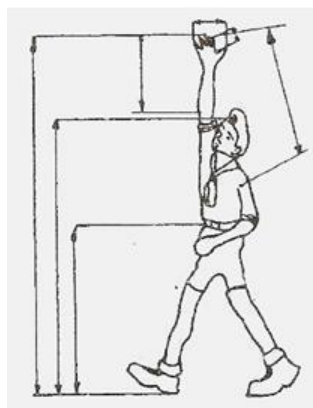
9. Schatten

Je persoonlijke maten kennen en toepassen bij metingen

Een bijzonder handig hulpmiddel bij het bepalen van de afmetingen van iets, zijn je persoonlijke maten. Als je bijvoorbeeld weet dat jouw gespreide hand van de top van je duim tot de top van je pink 16cm bedraagt, kan je al veel makkelijker afstanden en oppervlakten schatten. Als je nu je matenkennis niet alleen beperkt tot je gespreide hand, maar uitbreidt tot andere lichaamsdelen, dan beschik je steeds over een gemakkelijk meettoestel.

Enkele handige maten zijn te zien op onderstaande figuur. Meet deze en onthoud ze als je persoonlijke maten. Let wel op: controleer regelmatig of deze maten nog kloppen, want vergeet niet dat je elke dag groeit!

1. Tussen duim en pink
2. Tussen duim en wijsvinger
3. Tussen elleboog en middelvinger
4. Tussen schouder en middelvinger
5. Tussen de grond en je middel
6. Je lengte
7. Tussen de grond en je middelvinger
8. Je persoonlijke pasafstand

Deze maten moet je kunnen gebruiken om de afmetingen van een voorwerp te bepalen. Handig is bijvoorbeeld de afstand tussen twee tenten kunnen schatten.

De afstand van je persoonlijke pas kennen en er een afstand in het veld en op de baan mee afmeten

Om een bepaalde afstand te kunnen schatten is het noodzakelijk dat je weet hoe groot jouw persoonlijke pas is. Nog beter: hoeveel passen heb je nodig om 100m te overbruggen? Dit kom je te weten door eerst 100m af te passen met een rolmeter en deze afstand af te stappen. Gebruik je normale wandelstap: probeer dus niet om zo groot mogelijke stappen te nemen. Ook de ondergrond speelt een rol: op zand zal je automatisch kleinere passen nemen dan op harde ondergrond. Hou hier rekening mee.

10. EHBO

De hulpdiensten (112) kunnen bellen en een ongeval signaleren aan de leiding

Als je dringende hulp nodig hebt, is het belangrijk dat de operator aan andere kant van de lijn de juiste informatie doorkrijgt. Dit wil hij of zij van jou weten om de situatie correct in te schatten:

- Locatie, met zoveel mogelijk details: gemeente, straat, huisnummer, kruispunt, kilometerpaal, praatpaal, speciale toegang...
- Wat is er precies aan de hand: brand, ongeval, agressie, inbraak, hartaanval...
- Zijn er mensen in gevaar en/of zijn er gewonden, en hoeveel?
- Wie ben je? Als je niet belt vanop de plaats van het incident, vermeld je dat ook.

Als je een noodnummer belt, wacht rustig het antwoord af en haak niet in voor de operator zegt dat dat mag. Hou ook je telefoonlijn vrij, zodat de operator je kan terugbellen als hij meer informatie nodig heeft. Als de situatie zou verergeren of verbeteren, bel dan terug naar de noodcentrale om dit mee te delen.

Als je per ongeluk een noodnummer belt, hang dan niet op en zeg aan de operator dat alles in orde is. Zo weet hij of zij dat er geen noodgeval is.

Eenvoudige wonden kunnen verzorgen onder toezicht van een leiding

Algemeen:

- Was de wonde zo uitvoerig mogelijk met water. Raak de wonde niet aan met de vingers.
- Ontsmet de wonde indien nodig.
- Dep de wonde af met steriele kompressen of gaasverband tot ze volledig droog is.
- Dek de wonde af met, naargelang het geval, een pleister, een steriel gaasje of een groot kompres met verband.

Schaafwonden:

Bij een schaafwonde is alleen de bovenste laag van de huid beschadigd. De grootste zorg bij de behandeling van een schaafwonde is dan ook een infectie vermijden door de wonde volledig zuiver te maken. Na uitwassen, laat je de wonde liefst open en dep je die enkel af met ontsmettingsmiddel. Als er kans is dat er nog vuil in de wonde komt, dan dek je de wonde best wel af.

Insectenbeten:

Doordat bij een steek een kleine hoeveelheid giftige stof in het lichaam gebracht werd, reageert de huid hierop met jeuk, zwelling en/of roodheid. De angel moet verwijderd worden met een fijn pincet en de wonde moet ontsmet worden. De zwelling kan verholpen worden door ijs of koud water. Gevaarlijk is een bijensteek in de keel, omdat de keelweefsels zeer vlug kunnen opzwellen en het gevaar bestaat dat het slachtoffer gaat stikken. Dus: niet wachten op de zwelling, maar zo vlug mogelijk gespecialiseerde hulp halen.

Is een slachtoffer allergisch? Ga dan onmiddellijk naar een dokter of ziekenhuis.

Splinterwonden:

Als het uiteinde van de splinter zichtbaar is, ga je als volgt te werk:

- Verwijder de splinter met een ontsmet pincet.
- Ontsmet de huid grondig.
- Laat de wonde eventjes bloeden en dek af met een pleister.

Indien het uiteinde van de splinter niet zichtbaar is, maar je weet zeker dat hij er is of de splinter breekt af terwijl je die aan het verwijderen bent, roep dan de hulp in van een verpleegkundige.

Brandwonde:

Algemeen: onmiddellijk onder koud water houden, minstens 10 minuten!

“Eerst water, de rest komt later!”.

- 1ste graad brandwonden: enkel de opperhuid is rood. Het volstaat de plek met een goede brandzalf te bestrijken en er een gaasverband op te leggen.
- 2de graad brandwonden: opperhuid en onderliggende lederhuid zijn aangetast. Er zijn ook blaren zichtbaar. Ontsmetten, afdekken met een vetverband en gaasverband aanbrengen. Ga naar de dokter of brandwondencentrum.
- 3de graad brandwonden: zeer erge brandwonde, waarbij het vlees verkoold is. Deze wonden absoluut niet aanraken en onmiddellijk de dokter bijhalen.

Weten hoe te handelen bij een zwaar ongeval

Bij scoutsactiviteiten streven we altijd naar optimale veiligheid, helaas kan er zo nu en dan iets misgaan. Daarom is het belangrijk dat je weet hoe te handelen in de situaties.

Algemeen kun je stellen dat je altijd moet kalm blijven. Je eigen kalmte zal de gekwetste al voor een deel geruststellen.

Zorg eerst en vooral voor de veiligheid voor jezelf, slachtoffer(s) en omstaanders. Hou toeschouwers zo ver mogelijk weg: licht en lucht zijn zeer belangrijk voor de gekwetste en helper.

Zorg vervolgens voor de vitale functies van de slachtoffer(s): bewustzijn, ademhaling, bloedcirculatie.

De hulpnummers kennen (112 – 100 – 101 – antigifcentrum 0707 245 245 – ...)

- **112:** Europees noodnummer voor dringende hulp
- **100:** Brandweer en Ambulance
- **101:** Politie
- **0707 245 245:** Antigifcentrum

Een bloeding kunnen stelpen

We maken een onderscheid tussen uitwendige, veruitwendige en inwendige bloedingen.

Uitwendig:

Wanneer het bloed langs een zichtbare wonde uit het lichaam vloeit. Deze bloeding kan ernstig, minder ernstig of helemaal niet ernstig zijn. Bij de ernstige bloedingen moeten we een onderscheid maken tussen:

- **Slagaderlijke bloeding:** het bloed, vuurrood gekleurd, gulpt stootsgewijs uit de wonde, volgens het ritme van het hart.
Breng het bloedend lidmaat omhoog en probeer de bloeding te stoppen door rechtstreekse druk uit te oefenen op de wonde met je vingers (omwikkeld met een zakdoek of propje verband) of een drukkend verband (druk een prop linnen in de wonde en leg hierover een verband aan). Verwittig onmiddellijk de hulpdiensten.
- **Aderlijke bloeding:** het bloed, donkerrood gekleurd, vloeit langzaam en regelmatig uit de wonde.
Breng het bloedend lid in hoogstand en stop de bloeding door rechtstreekse druk uit te oefenen op de wonde. Indien er veel bloedverlies is en de wonde groot is, verwittig je best een dokter.

Veruitwendig:

Deze bloedingen ontstaan in het lichaam (door een val, een stoot of spontaan). Het bloed zal dan vanuit het lichaam langs een natuurlijke opening een uitweg proberen te vinden (oog, neus, mond, aars).

Probeer de bloeditvloeijing te stoppen door de opening af te klemmen. Zorg ervoor dat het bloed niet terug in het lichaam kan vloeien. Houd dit vol tot er geen bloed meer uit de opening komt. Verwittig gespecialiseerde hulp in het geval van een ernstige bloeding.

Inwendig:

Door een slag, stoot of ziekte kan er in ons lichaam een bloeding voorkomen die in het lichaam blijft, bv. een blauwe plek.

Deze bloedingen kunnen ernstig zijn: in dit geval kunnen enkel gespecialiseerde mensen hulp verlenen.

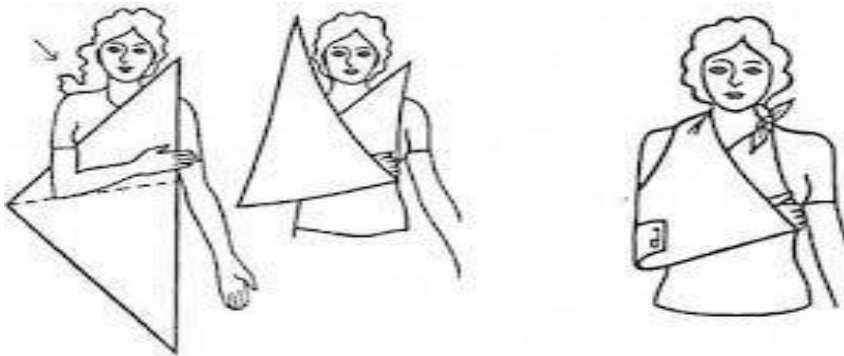

Een draagdoek kunnen aanleggen

Een draagdoek bestaat uit een doek, in een driehoek geplooid (bv: je das), dat dient om een verband stevig bij elkaar te houden of een lichaamsdeel in een gewenste houding te ondersteunen.

Werkwijze:

- Plaats het midden van de basis op de pos, de punt naar de elleboog gericht.
- Plaats één van de zijkanten tussen de borst en de voorarm, over de zieke schouder.
- De tweede zijkant voor de voorarm, over de gezonde schouder.
- Bind de twee zijkanten rond de hals.
- Plooi de punt rond de elleboog, om te voorkomen dat de arm uit de draagdoek zou komen.

Weten hoe je een teek voorkomt en hoe een “tekenbeet” te verzorgen/teek te verwijderen

Teken bevinden zich op sommige plaatsen in de natuur. Probeer iedere dag grondig te controleren of je teken hebt (doe dit zelf of met een tekenvriendje) om besmetting te voorkomen. Teken vind je hoofdzakelijk op warme plaatsen zoals je knieholtes, oksels, lies, achter je oren, ... Een teek moet met veel zorg worden verwijderd:

- Verwijder de teek met een teekentang (of pincet die je draait). Duw de pincet of teekentang zo dicht mogelijk tegen de huid.
- Ontsmet de wonde.
- Meld de teek aan je leiding of EHBO-tent.

11. Vuren

Brandhout kunnen verzamelen en een voorraad voor 2 maaltijden kunnen aanleggen

Verzamel op voorhand voldoende hout, zodat je je brandende hout niet alleen moet laten. Kies daarvoor droog en dor hout. Alle hout dat je nog kan buigen omdat er is nog sap inzit, is 'groen' hout en geeft bij het verbranden enkel rook.

Om het vuur aan te steken, gebruik je best dun naaldboomhout (sprokkelhout) of berk, waarmee je een kleine piramide bouwt. Eens het vuur brandt, ga je over op dikker loofbomenhout.

Bij regenweer, als het sprokkelhout nat is, ga je best schilfers afsnijden van dikker hout. Deze schilfers vatten gemakkelijk vuur en éénmaal goed op dreef, zal het natte hout vlug drogen. Let wel: het is niet de vlam, maar de gloeiende as die hitte oplevert.

Weten waar een open vuur mag aangelegd worden

Om een open vuur aan te leggen, kies je een geschikte plaats. Uiteraard doe je dit niet tussen de struiken of middenin een bos, maar op een open terrein. Zorg ook dat je ver genoeg bent van bomen, tenten en shelters.

Veiligheidsmaatregelen kennen een toepassen

Maak de ondergrond schoon en zorg ervoor dat al het brandbaar materiaal uit de directe omgeving van de vuurplaats is verwijderd. Zorg dat blusmateriaal binnen handbereik is. Gebruik hiervoor water of zand. Dit heb je nodig als het vuur plots uitbreekt of uit moet.

Bepaal de windrichting, zodat je weet naar welke kant de vlammen en de rook zullen gaan. Steek je vuur steeds aan langs de windzijde, waar je geen last zult hebben van de rook en/of de vlammen. Zorg ervoor dat de wind door je vuur kan spelen.

Een vuur aanmaken en doven

Voor het maken van een vuur hebben we 3 benodigheden nodig. Bij gebrek van één, zal je vuur niet branden.

- Brandstof: dit is hout of kolen.
- Zuurstof: dit is de basis van de oxidatie en is aanwezig in de open lucht.
- Warmte: dit wordt toegediend met een vonk of lucifer

Om het vuur te doven besprenkel je vuur met water of zand. Indien er nog grote blokken hout aan het branden zijn, verspreid die dan en doof ze één voor één uit. Begraaf geen brandende takken en gooi geen hete as weg.

Enkele tips

- ! Verlaat nooit een vuur, vooraleer je zeker weet dat het volledig gedoofd is !
- ! Gebruik nooit ontvlambare vloeistoffen als benzine of brandalcohol !
- ! Het is verboden afval te verbranden !
- ! Zorg dat kookpotten stevig staan en smeer de onderkant in met bruine zeep !
- ! Vuur is gevaarlijk, houd dit steeds in je achterhoofd !

12. Bijl, zaag, zakmes, schop

Correct gebruik kennen van een: zaag, schop, en bijl

Doorheen het jaar maak je als scout vaak gebruik van verschillende werktuigen. De meest voorkomende zijn de bijl, zaag zakmes en schop. Om hier veilig mee om te kunnen benoemen we enkele veiligheidspunten en hoe je er correct mee kan omgaan.

Zaag:

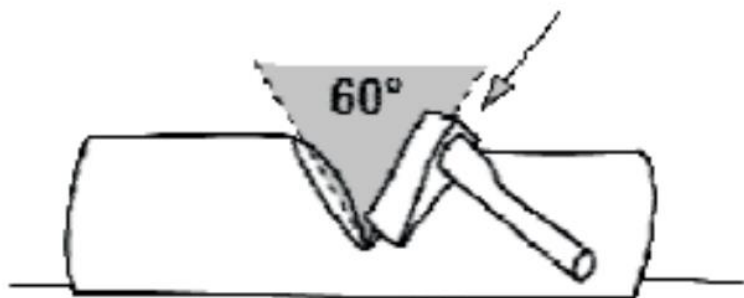
- Laat de zaag gelijklopend heen en weer bewegen, zonder veel kracht uit te oefenen.
- Zorg dat hetgeen je wil doorzagen van de grond ligt en bv op een boomstam rust.
- Na gebruik, de zaag steeds opspannen, reinigen en invetten, zo mogelijk een hoes erover.
- Het vijlen en zetten van de zaag laat je beter aan vakmensen over.

Schop:

- Plaats de schop, desnoods met behulp van je voet, een beetje schuin in de grond en keer voorzichtig de hoeveelheid aarde om.
- Als je voelt dat je te veel kracht moet aanwenden om de grond te keren, wring dan niet, maar stop en herbegint door je schop minder diep in de grond te steken. De steel van je schop is immer zeer breekbaar daar waar hij aan het ijzer vastzit.
- Na gebruik de aarde van je schop vegen met wat gras, droogwrijven met krantenpapier en inwrijven met olie om roest te voorkomen.

Bijl:

- Hak nooit op leunend hout, steeds op steunend hout.
- Gebruik de bijl op een manier die voor jou prettig is. Hou hem stevig (met 1 hand) vast en zwaai de bijl in een boog, die naar jouw gevoel natuurlijk is. Gebruik niet te veel kracht, het gewicht van het bijlijzer volstaat om in het hout te dringen.
- Als je hout hakt, gebruik je steeds een houten hakblok.
- Hak niet loodrecht in het hout, maar met slagen, die een hoek van 45° - 60° links en rechts maken.

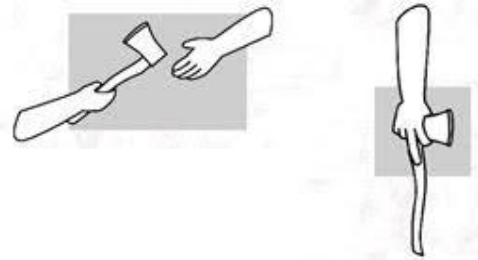
Veiligheidspunten bij het gebruik van een bijl kennen

- Zorg ervoor dat er zich niemand in je directe omgeving of hakrichting bevindt.
- Zorg er steeds voor dat je handen en je voeten zo geplaatst zijn dat ze niet door de bijl kunnen geraakt worden als je per ongelijk het hout mist en de bijl 'doorzwaait'.
- Ben je klaar met hakken? Berg dan de bijl op in een hoes of sla ze in een blok hout, zodat de snede volledig weg zit.
- Sla een bijl nooit in de grond.

Een bijl correct kunnen dragen en doorgeven

Normaal draag je een bijl in een hoes. Wanneer je geen hoes hebt, draag je de bijl altijd met de snede naar voor, terwijl de steel tussen de middenvinger en wijsvinger gevat wordt.

Geef nooit een bijl door met de steel vooruit. Door zijn gewicht zou het ijzer in he been van je vriend kunnen terechtkomen. Draag nooit een bijl in je broeksriem.

Eigenschappen en gebruik van een zakmes kennen

Denk eraan dat je je een mes aanschaft voor praktische doeleinden, niet als vorm van machtsvertoon of om mee te spelen. Het is aangeraden steeds op zak te hebben. De lengte van het mes komt overeen met de lengte van je handpalm, niet langer.

Een zakmes met veel accessoires kan handig zijn als je je mes door en door kent. Meestal gebruik je deze eigenlijk niet en zijn ze dus overbodig. Om ons mes goed te bewaren proberen we deze weg te houden van zand, vocht of plakkerige stoffen.

Net als een bijl, kan een mes flink gevaarlijk zijn als je het op de verkeerde manier gebruikt.

Hou daarom steeds volgende regels in acht:

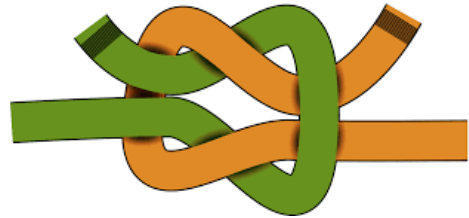
- Wanneer je met een mes iets snijdt, doe je dit met je armen dicht tegen je lichaam gedrukt.
- Snij van je lichaam weg.
- Gooi nooit met een mes.
- Hak nooit met een mes.
- Steek je mes nooit in de grond: het zal gaan roesten en wordt bot.
- Indien je je mes niet gebruikt, steek het dan netjes weg.

13. Knopen

De volgende knopen kunnen leggen, herkennen en gebruiken

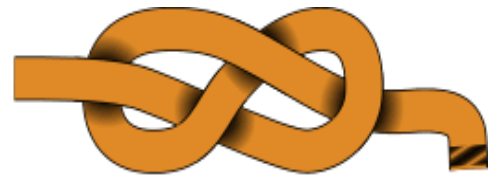
Platte knoop

De platte knoop wordt gebruikt om twee touwen van gelijke dikte met elkaar te verbinden. Omdat hij plat blijft liggen is het een geschikte knoop bij het verlenen van EHBO. Ze is betrouwbaar, maar niet voor zware lasten. We kennen deze knoop als: Rechts over links, links over rechts.

Achtknoop

De achtknoop wordt gebruikt als stoppersknoop. We maken deze in een touw als verdikking zodat ons touw niet door een lus schiet of op het einde van het touw geen ontrafeling ontstaat.

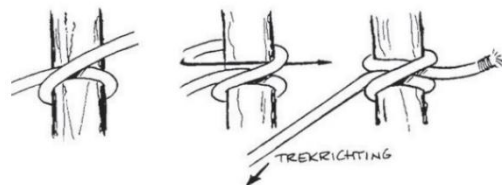
Schootsteek

De schootsteek wordt gebruikt om twee touwen van ongelijke dikte met elkaar te verbinden, maar ook bij touwen van gelijke dikte kan hij geschikter zijn dan een platte knoop.

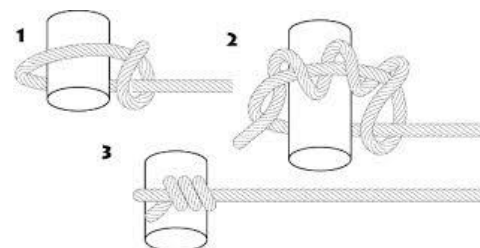
Mastworp

De mastworp is een zeer belangrijke knoop die gebruikt wordt om een touw aan een paal vast te maken. Deze knoop wordt steeds gebruikt aan het begin of het einde van een sjorring.

Timmermansteek

De timmermanssteek is een zeer eenvoudige manier om een schuivende lus rond een voorwerp of paal aan te leggen. Deze knoop wordt vaak gebruikt als beginknoop van een sjorring als alternatief van de mastworp.

14. Sjorren

Gebruiksregels van sjorhout en sjortouw kennen

Bij het sjorren maak je gebruik van touw. Er bestaan twee soorten sjortouw: sisaltouw of kunststof touw.

Sisaltouw mag enkel gebruikt worden bij sjorringen waar de veiligheid niet gegarandeerd hoeft te zijn. Bv. lage constructies of inkleding. Sisaltouw is handig wanneer je een vlot bouwt, want het krimpt als het in contact komt met water waardoor de sjorring sterker wordt. Kunststof touw zijn steviger en veiliger.

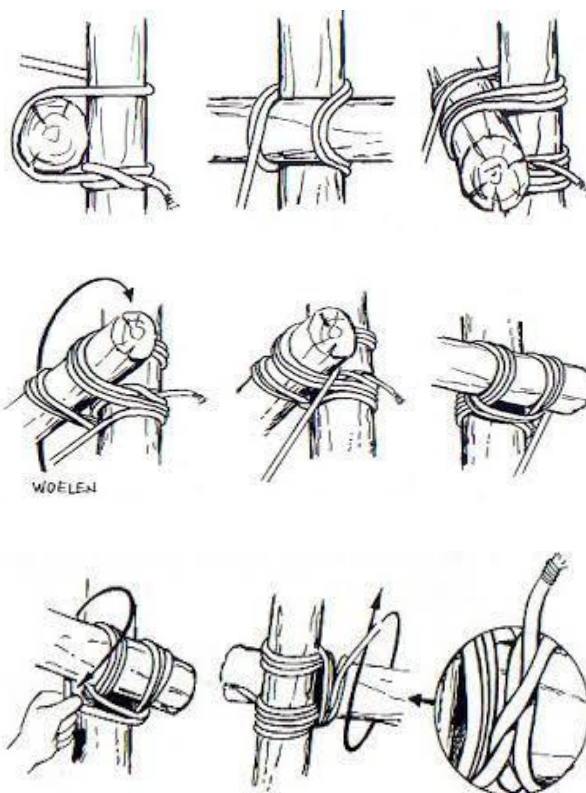
In onze scouts gebruiken we voornamelijk sisaltouw. Sjortouw is zeer duurzaam, daarom zijn we zuinig met de hoeveelheid touw die we gebruiken en rollen we het na gebruik op om te hergebruiken. Brand eventueel ook uiteinden af om ontrafeling te vermijden.

Naast sjortouw hebben we ook balken nodig om mee te sjorren. Hiervan hebben we veel verschillende lengtes. Balken zijn niet gemaakt om mee te gooien, in te kappen of in brand te steken. Draag hiervoor respect!

Een kruissjorring kunnen maken

De meest gebruikte sjorring is een kruissjorring. Ze wordt gebruikt om 2 balken min of meer loodrecht aan elkaar vast te maken. De vaste balk die in de grond zit of alreeds gesjord is, noemen we de steunbalk. De losse balk die we hieraan vastmaken, noemen we de dwarsbalk. Voor de kruissjorring gebruiken we ongeveer 5 armlengtes touw. We werken als volgt:

1. Begin met een mastworp of (bij voorkeur) een timmermanssteek rond de steunbalk, net onder de plaats waar de dwarsbalk zal komen.
2. Maak vervolgens vier windingen: Ga met het touw afwisselend boven en onder beide balken door, terwijl je na elke 'oversteek' goed aantrekt. Let erop dat je nooit slagen op of onder elkaar legt, maar mooi naast elkaar. Op de steunbalk komen de windingen steeds aan de buitenzijde van de vorige winding, op de dwarsbalk komen ze steeds aan de binnenzijde.
3. Na de windingen moeten we sjorring verstevigen. Hiervoor maak je vier woelingen. Het woelen dient om de sjorring aan te trekken en de balken onbeweeglijk te maken. Trek elke woeling stevig aan.
4. Beëindig je sjorring met een mastworp op de dwarsbalk, zo dicht mogelijk tegen de sjorring aan.

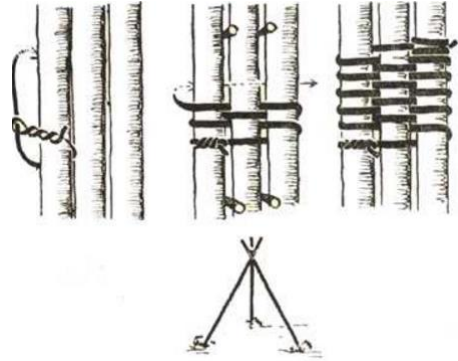

Een driepikkel kunnen sjorren

De driepikkel is een makkelijke manier om een constructie in de lucht te maken. Ze vormen stevige steunpilaren. Voor de driepikkel gebruiken we 5 à 6 armlengtes touw.

Leg voor je gaat beginnen de drie sjobalken naast elkaar met de onderkanten gelijk (even lang), opteer voor de dikkere zijdes van de balken als grondpoten. Steek eventueel een hulppaaltje onder de palen want dat sjort een beetje handiger.

1. Maak een mastworp of (bij voorkeur) een timmermanssteek rond één van de buitenste balken.
2. Sla het touw afwisselend over en onder de balken (een soort weefbeweging).
3. Leg om iedere paal drie of vier slagen. Daarna leg je tussen de balken enkele woelingen, tot er geen plaats meer is om nog een woeling bij te leggen.
4. Eindig de sjorring met een mastworp rond de andere buitenste balk, boven de sjorring.

Bij het rechtzetten worden de buitenste palen naar binnen toe gekruist en de middelste paal komt zo in de gevormde vork te liggen. Ter versterking kan je drie horizontale palen tussen de poten van de driepikkel sjorren. Op dezelfde manier kan je een tweepikkel en een vierpikkel maken.

Een touw van 10 meter correct kunnen oprollen

Neem het touw dubbel. Begin de uiteinden 'op te schieten'. Met de eind lus maak je een sla om het geheel heen. Steek deze lus dan door het bovengedeelte.

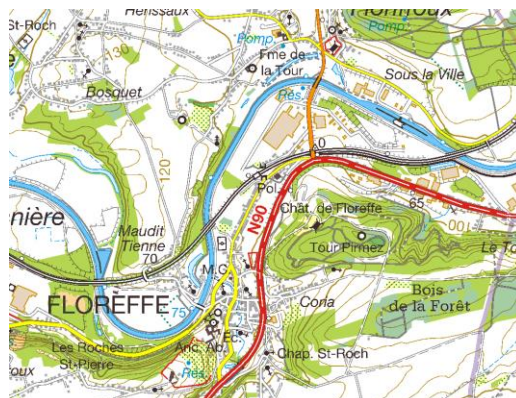
15. De weg vinden

Weten wat een topografische kaart is. Deze kunnen gebruiken langs een 'gewone' weg en merkpunten op kunnen aanduiden

Een kaart is een verkleinde voorstelling van een deel van het aardoppervlak. Door gebruik te maken van afgesproken symbolen geeft men op de kaart alle weiden, bossen, wegen, huizen... weer, die we in werkelijkheid op het terrein terugvinden. Er bestaan veel verschillende soorten kaarten zoals politieke kaarten die onder andere de grenzen van gemeentes weergeeft. Verder heb je ook kaarten waarop er informatie te vinden is over de hemellichamen en de sterren, de bevolking, het verkeer, de geologie, grondstoffen...

Er is slechts 1 soort kaart die je bij de scouts regelmatig zal gebruiken en dat is de 'natuurkundige' of 'topografische' kaart: een kaart waarop het reliëf van het land, de rivieren, de wegen, bospaden en nog veel meer details worden gegeven. Deze kaart wordt ook stafkaart genoemd. De stafkaart is ook ingedeeld in coördinaten.

Om hem te gebruiken geldt 1 grote regel: kaartlezen leer je niet op een stoel in je lokaal, maar door velden en bossen in te trekken en te leren uit je eigen fouten. Let op elk element rond je heen.

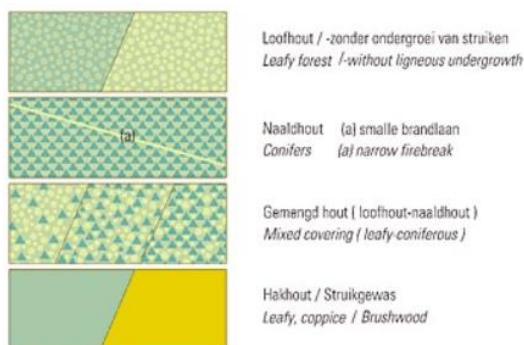

De bovenkant van de kaart wijst steeds het noorden aan!

De kaartsymbolen kennen aan de hand van de legende

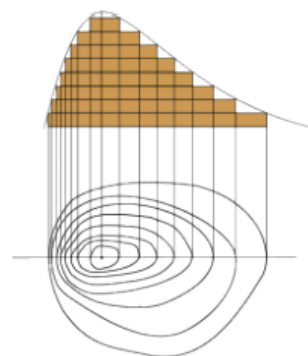
Zoals we al vertelden, wordt er op kaarten gebruik gemaakt van afgesproken tekens/symbolen om details weer te geven. Het is dankzij deze symbolen dat men erin slaagt om zoveel informatie over de omgeving op de kaart te plaatsen.

Door naar de legende aan de zijkant of de onderkant van de kaart te kijken kun je de betekenis achterhalen van de gebruikte symbolen op de kaart. Door deze legende hoef je niet alle tekens van buiten te kennen. Toch moet je basistekens zoals hoogtelijnen en wegen kunnen herkennen.

Hoogtelijnen kennen en kunnen gebruiken: heuvels en dalen, steile en zachte hellingen herkennen

Op de kaart staan cirkels die niet mooi rond zijn. Dit zijn de hoogtelijnen die ons vertellen hoe hoog een plaats ligt. In de hoogtelijnen staat een getal dat verwijst naar de hoogte van de plaats. Alle plaatsen die op dezelfde hoogtelijn liggen hebben bij gevolg dezelfde hoogte. Hoe dichter hoogtelijnen bij elkaar liggen, hoe steiler de helling. Hoe verder de hoogtelijnen van elkaar liggen hoe vlakker de helling.

De metrische schaal van een kaart kennen en kunnen gebruiken

De mate waarin de kaart verkleind is noemen we de schaal en berekenen we met de metrische schaal of breukschaal. Ze geeft aan hoeveel keer de voorstelling op de kaart (schaalafstand) kleiner is dan de werkelijkheid (ware grootte).

Bij een schaal van 1/100 000 (= 1:100 000) stelt 1 cm op de kaart 100 000 cm (=1km) voor. De schaal kan je vinden bij de legende onderaan op de kaart. Wij maken meestal gebruik van kaarten met een schaal van 1/25 000, waarbij 1 cm op de kaart 250 meter voorstelt. Deze kaarten zijn ideaal voor een hike, want hier staan zelfs de kleinste padjes op weergegeven!

De grafische schaal van een kaart kennen en kunnen gebruiken

Je kunt afstanden bepalen met grafische schalen ofwel de lijnschaal. De lijnschaal is een lijnstuk op kaart aangebracht waarmee je de werkelijke afstand direct kunt aflezen. Met een passer, een liniaal of een strookje papier meet je de afstand af en breng je die over op de kaart. Omdat wegen en padjes vaak geen rechte lijnen zijn, is het makkelijk een koordje te nemen. Met dit koordje kan je de lijnen volgen en daarna naast de schaal leggen van je kaart. Zo kan je de correcte afstand bepalen van je traject. We onderscheiden:

- De afstand in vogelvlucht: dat is de afstand in rechte lijn tussen twee punten.
- De afstand over een bepaalde weg: die afstand meet je in stukjes, die je uiteindelijk optelt.

De windroos met 8 windstreken met de bijhorende graden kunnen tekenen en benoemen

De windroos is een hulpmiddel om, vertrekkend van het noorden, de andere windstreken te bepalen.

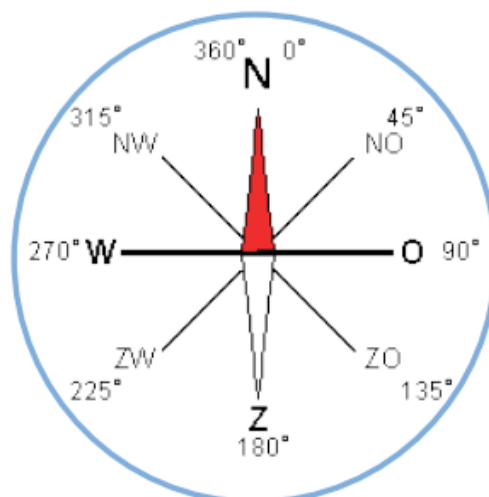
De vier hoofdwindstreken zijn:

1. Noorden (N): 0° of 360°
2. Oosten (O): 90°
3. Zuiden (Z): 180°
4. Westen (W): 270°

Geheugensteuntje: **N**ooit **O**pstaan **Z**onder **W**ekker.

De vier tussenwindstreken zijn:

1. Noordoosten (NO): 45°
2. Zuidoosten (ZO): 135°
3. Zuidwesten (ZW): 225°
4. Noordwesten (NW): 315°

Een kaart kunnen oriënteren aan de hand van een kompas.

Op de kaart staat het noorden steeds bovenaan. Als je je kaart zo legt, dan zullen alle ander windstreken op je stafkaart gelijk liggen met de werkelijke windstreken. Je kunt oriënteren op allerlei manieren, maar de meest handige manier is door middel van een kompas.

Kompassen bestaan in verschillende vormen, maar steeds is de 'naald' het belangrijkste. De naald wijst steeds naar het magnetische noorden. Deze is aangeduid door een hoofdletter 'N' of met een rode pijl. Een kompas werkt met de magnetische veldlijnen van de aarde en kan dus in de war worden gebracht door een magneet, hoogspanningskabels, ...

Hoe richt je je kaart naar het Noorden? (= kaart oriënteren)

1. Leg je kaart op een zo plat mogelijk horizontaal vlak (bv de grond).
2. Leg je kompas op de kaart en kijk waar hij het noorden aanwijst.
3. Draai de kaart (waarop je kompas blijft liggen) tot de bovenzijde van de kaart naar dezelfde richting wijst als het noorden en dat het kompas aanwijst.

Je locatie kunnen bepalen aan de hand van coördinaten

Dit onderdeel dien je te kennen voor je Tweede Klas. Hier bespreken we al kort even de werking, maar je moet ze niet kennen voor de Teervoet.

De plek waar je bent op het terrein kan je aangeven met coördinaten. Op de kaart kun je met twee systemen werken, de UTM-schaal en de Lambert-schaal. Wij werken enkel met de UTM-schaal.

UTM-systeem

Het paarse rooster dat op je blad afgedrukt is, geeft de x- en y-coördinaten van het UTM-systeem per kilometer. De cijfers op de verticale lijnen geven het x-coördinaat, de cijfers op de horizontale lijnen geven het y-coördinaat. Je vindt de paarse kilometercijfers van het x-coördinaat ook terug op de horizontale bladrand (boven en onder). De cijfers van het y-coördinaat staan ook op de verticale bladrand (links en rechts).

Met behulp van een roomer (met dezelfde schaal als je kaart) kun je twee opeenvolgende lijnen in 100 verdelen. Op die manier kun je heel exact een plaats op de kaart bepalen.

Coördinaat bepalen:

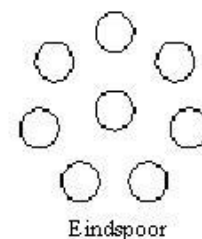
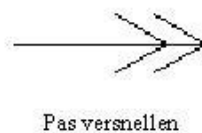
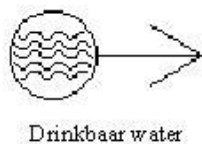
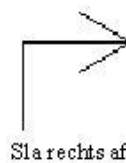
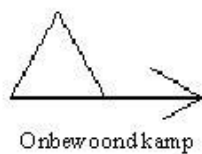
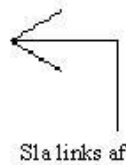
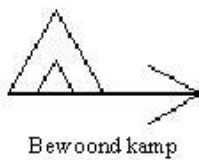
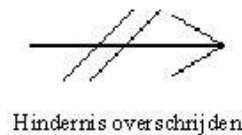
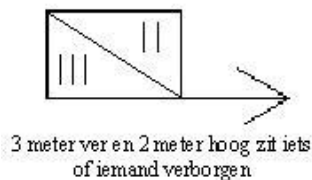
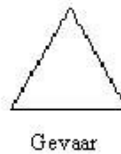
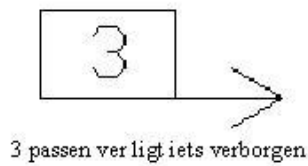
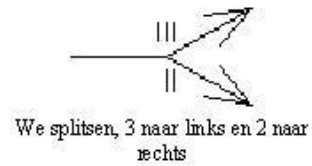
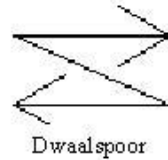
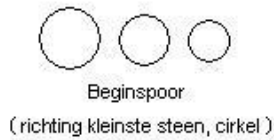
Stel je krijgt het coördinaat 218309740. Eerst splits je dit getal. Dan heb je 21830 en 9740. Om te weten waar je moet splitsen kijk je heel eenvoudig naar de hoofdcoördinaten (218 & 97) die op de kaart staan. Je legt je roomer met het nulpunt op het snijpunt van coördinaat 218 en 97 (en dus linksonder het punt).

Nu verschuif je je roomer eerst naar rechts tot het 30 aangeeft. Daarna schuif je de roomer naar boven tot de meetlat op 40 staat. Het punt waar de nul van de meetlat zich nu bevindt is de plaats van de coördinaat.

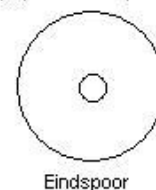
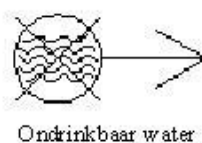

Spoortekens herkennen, kennen en maken

Spoortekens zijn belangrijke elementen waar je als scout vast en zeker mee te maken krijgt. Dit zijn alle symbolen die je zou moeten kennen als je ze op de grond ziet, gemaakt met krijt of van natuurelementen als gras, takjes of stenen.

"Wij zijn naar huis, het lokaal,..."

16. Vervoer

Openbaar vervoer

Af en toe maken we gebruik van de bus, trein, tram, ... en dus van het openbaar vervoer. Om vlot op onze bestemming te geraken is het belangrijk dat we het een en het ander begrijpen. Elk openbaar vervoersmiddel volgt bepaalde routes, langs deze routes liggen haltes of stations. Bij elk station kan je jezelf informeren over de routes van de vervoersmiddelen die er passeren (of van anderen).

Belangrijke informatie bij het nemen van het openbaar vervoer:

- Vertrekuur
- Aankomstuur
- Vertrekplaats
- Aankomstplaats
- Naam van voertuig (bv. Buslijn 54, Trein naar Oostende)
- Heb ik al een geldig ticket (zo niet: kopen in station of melden aan chauffeur/conducteur)

Reizen zonder geldig ticket is strafbaar en er staan grote boetes op.

Tips:

- Koop je ticket altijd op voorhand.
- Het openbaar vervoer wacht niet tot je er op zit, wees dus op tijd.
- Wees er bewust van de er vertraging kan zijn.
- Gedraag je respectvol: niet te luid, geen afval achterlaten, geen onnodige stoelen innemen, ..
- Vaak kan je ook met een sms een ticket kopen.
- Voor jongeren zijn er vaak voordeligere tarieven.
- Sta al recht voor je aan je station aankomt. Zo loopt alles wat vlotter.
- Voor extra informatie spreek je best iemand van het openbaar vervoer aan.
- De eersteklas wagons kan je herkennen aan de gele streep op de zijkant.

De verkeersborden kennen

In het verkeer zijn er verschillende categorieën van verkeersborden. Dit zijn de voornaamste 5:

De **gevaarsborden** zeggen dat je moet oppassen voor iets... dat kan een koe zijn maar ook een trein, bocht of overstekende kinderen.

De **verbodsborden** verbieden je iets. Je mag ergens niet in, je mag ergens niet naar links, ... Staat er bv. een fiets in, dan wil dat zeggen dat het enkel verboden is voor fietsers.

De **gebodsborden** zeggen je iets te doen. Zo moet je bv. als fietser op het fietspad rijden als er een blauw gebodsbord met daarin een fietsje staat of moet je als voetganger op het voetpad lopen

De **aanwijzingsborden** geven je geen bevel maar vertellen je iets meer over de plaats waar je bent. Zo kan je in een speelzone zijn, maar ook voor een oversteekplaats staan.

De **voorrangsborden** maken ons duidelijk wie voorrang heeft en wie dus de ander moet voorlaten.

De voorrangsregels kennen

Voorrang van rechts

Bij gelijkwaardige kruispunten (zonder verkeerslichten of borden) moet je altijd voorrang geven aan voertuigen die van rechts komen. Dit geldt ook voor fietsers en bromfietzers.

Voorrang verlenen aan voorrangswegen

Wanneer je een voorrangsweg nadert, herkenbaar aan het driehoekige bord met een rode rand en een witte binnenkant, moet je voorrang verlenen aan alle voertuigen op deze weg.

Voorrang op rotondes

Bij het naderen van een rotonde moet je voorrang geven aan de voertuigen die al op de rotonde rijden. Dit wordt meestal aangegeven door een bord (blauwe cirkel met drie witte pijlen) en een haaiantandenmarkering op de weg.

Voorrang aan voetgangers

Voetgangers die zich op een zebrapad bevinden of duidelijk van plan zijn om over te steken, moeten altijd voorrang krijgen. Dit geldt ook voor bestuurders van auto's en fietsers.

Bijzondere voorrangssituaties

- Hulpdiensten: Voertuigen zoals ambulances, brandweerwagens en politievoertuigen met zwaailicht en sirene hebben altijd voorrang.
- Bussen: In bebouwde kommen hebben bussen die de halte verlaten voorrang wanneer ze dit aangeven met hun richtingsaanwijzer.
- Tegemoetkomend verkeer: Op smalle wegen of bij obstakels moet degene die het obstakel aan zijn kant van de weg heeft, voorrang verlenen aan het tegemoetkomende verkeer.

Voorrang bij het afslaan

Wanneer je een kruispunt nadert en afslaat, moet je voorrang geven aan de voetgangers en fietsers die de rijbaan willen oversteken waar jij naartoe gaat.

De verkeersregels als voetganger en fietser kennen en toepassen

- Draag in de mate van het mogelijke een fluohesje. Indien er niet genoeg zijn voor iedereen, worden ze dragen door de koplopers en de staart van de groep.
- Stap je op de rijbaan, loop dan links. Zo zie je het naderende verkeer beter. (afhankelijk van land tot land)
- Loop je in een grote groep en is er een leiding mee, dan loop je rechts. Doe je dit 's nachts, dan loop de eerste persoon met een wit licht en de laatste persoon met een rood licht.
- Steek je een straat over, kijk goed naar het verkeer en zorg dat het verkeer jou goed kan zien. Steek dus niet over tussen 2 geparkeerde voertuigen. Gebruik steeds het zebrapad als die er is.

De weg kunnen uitleggen

17. Kamperen

Een tent met je patrouille opzetten en afbreken

Op kamp slapen we in alpinotenten. Daar kunnen ongeveer 8 personen met bagage in slapen. Een alpinotent opzetten is echt ploegwerk. Het lukt alleen als je samenwerkt, anders loopt het gegarandeerd fout.

Vooraleer je je tent opzet dien je eerst een geschikte plek te vinden. Hierbij zijn er enkele aandachtspunten om rekening mee te houden:

- Een eerste vereiste is dat je tent hoog en droog staat. Zo verklein je de kans dat er water in je tent loopt. Lager gelegen, natte delen van je kampterrein herken je aan een zompige ondergrond met harde grassoorten. Zet je tent niet pal aan een rivier, bij hevig regenweer zou je tent dan ineens in de rivier kunnen staan.
- Plaats je tent op een vlakke ondergrond en niet op een helling, tenzij je graag in je slaap de tent uit rolt.
- Plaats je tent niet onder een steile rotswand of hoge bomen. Bij hevige wind zouden er dan stenen of takken op de tent kunnen vallen.
- Zorg voor een ondergrond vrij van stenen, dennenappels en takken, dat slaapt een stuk comfortabeler.
- Controleer op eventuele wespennesten, konijnenholen, ...

Voor het opzetten van een patrouilletent bestaan verschillende manieren. Om goed te kunnen samenwerken is het belangrijk dat iedereen dezelfde stappen volgt.

1. Leg het binnenzeil volledig open geplooid op het grondzeil
2. Leg het buitenzeil volledig open geplooid op het binnenzeil.
3. Schuif de nokpaal doorheen de lussen van het binnenzeil.
4. Steek de steunpalen langs binnen door de gaten van het binnenzeil en door de gaten van het buitenzeil.
5. Op een afgesproken teken zetten drie personen elk een paal recht. Zorg dat de palen op één lijn staan, in het midden van het grondzeil.
6. De anderen verankeren de tent door eerst de vier hoeken van het buitenzeil vast te zetten met pikketten. Daarna mag je de andere scheerlijnen opspannen. Piketten sla je schuin in de grond, zodat de piket een rechte hoek vormt met het touw.
7. Sluit de deurflappen van de binnentent. Op dezelfde manier span je daarna de binnentent op: Eerst hoeken dan de rest.
8. Controleer of de zeilen strak staan en verplaats eventueel een paar piketten wanneer dat niet zo is. Span alle scheerlijnen even strak aan.
9. Plooi de flappen onderaan de zijwanden onder het grondzeil en steek ze samen vast met grondpennen of haringen.

Voor het afbreken van een patrouilletent ga je in omgekeerde volgorde te werk. Breek je tent pas af wanneer ze droog is. Als je noodgedwongen toch je tent nat moet afbreken, vouw je ze thuis terug open om te laten drogen. Wanneer je een tent vochtig opbergt zullen de zeilen rotten. Borstel het grondzeil en zorg ervoor dat alles in de juiste zakken terecht komt.

Piketten en haringen op de juiste wijze kunnen inslaan

Een piket sla je in met de rug naar de tent, benen gespreid en met één hand inslaan. Zorg ervoor dat de ingeslagen piket een hoek van ongeveer 45° met de grond vormt. Zorg er ook voor dat de ingeslagen piketten op één rechte lijn staan.

Een piket bevindt zich steeds in de koude, natte grond en is dus zeer vatbaar voor slijtage. Daarom is het belangrijk dat we piketten steeds goed afkuisen na gebruik.

Zorg dragen voor het tentmateriaal

- Denk eraan dat alles wat rechtstreeks op de grond staat vochtig wordt.
- Piketten en haringen moeten na gebruik grondig gekuist en netjes geschikt in een pikettenkist bewaard worden.
- Tenten moeten volledig droog zijn voor ze opgeborgen worden.

Weten hoe en wanneer je muurtjes en deuren van een tent opgerold moeten worden

's Morgens:

- Wanneer de tentmuurtjes goed draag zijn, deze naar binnen oprollen (behalve deze aan de windzijde).
- Het grondzeil goed afborstelen.
- Deken en slaapzakken opplooien.
- Spankoorden aantrekken.
- Nazien of alle haringen nog vastzitten.
- De tent op orde brengen.

's Avonds:

- Bij zonsondergang tentmuurtjes neerlaten en deuren sluiten.
- Spankoorden lichtjes ontspannen (nachtelijke vochtigheid doet deze inkrimpen).

Bij regenweer:

- Spankoorden ontspannen
- Muurtjes neerlaten en deur sluiten
- Het zeil niet aanraken
- Alle contact met de tent vermijden.

Bij hevige wind:

- Spankoorden aanspannen.
- Tentpiketten en – haringen stevig inkloppen.

Een dag instaan voor de netheid van de tent, alsook voor het lossen en aanspannen van de spantouwen

18. Communicatie

Een telefoongesprek kunnen voeren

Een formele e-mail kunnen versturen

Natuur

19. De natuur niet bevuilen of beschadigen (kan je weer kwijtraken bij het niet naleven)

Je weet het zelf al: onze natuur gaat erop achteruit en dat is grotendeels te wijten aan de industrie die niet milieuvriendelijk werkt en aan het vervoer met zijn uitlaatgassen. De mens heeft de natuur altijd belast, maar sinds een paar honderd jaar wordt die belasting echter zodanig groot dat de natuur ernstig beschadigd wordt. Rivieren zijn vervuild, bossen worden gekapt, soorten uitgeroeid en tot overmaat van ramp warmt de aarde zienderogen op.

Als scouts vervuilen we de natuur ook. Op kamp gaan is een ernstige belasting voor de natuur errond, de kampvuren stoten enorm veel CO₂ uit... Toch willen we als scouts de plek waar we zoveel tijd in doorbrengen beschermen. Daarom is het belangrijk dat je begrijpt hoe jij je steentje kan bijdragen om moeder natuur te beschermen. Er zijn grofweg 3 zaken die je kan doen.

- Planten en dieren, bossen en rivieren beschermen
- De klimaatverandering beperken
- Vervuiling en verspilling voorkomen.

Ga zélf op zoek naar zaken die jij in je dagelijks leven kan doen om deze zaken te verwezenlijken. En denk eraan, Baden Powell zei ooit: "Een scouts laat slechts 2 dingen achter bij het verlaten van zijn kampeerterrein: niets en dank u".

20. Het verschil kunnen aantonen tussen levend en dood hout

Om vuur te maken is het belangrijk dat je droog hout gebruikt. Aan de hand van deze zaken kan je zien of het hout nat of droog is:

- Droog hout heeft aan de uiteinden een donkere kleur en deze zijn soms gebarsten
- Droog hout is lichter in gewicht dan nat hout
- Droog hout geeft een hol geluid wanneer je twee stukken tegen elkaar aanslaat
- De barst van droog hout is gemakkelijk te pellen
- Nat hout is vaak nog groen van kleur

Rot hout laat je beter liggen. Rot hout is te herkennen aan de slappe, natte structuur. Als je tegen een rotte tak tikt, dan zal deze breken. Laat deze takken liggen want ze vormen een thuis voor insecten.

21. De meest voorkomende planten met hun vruchten en bladeren herkennen

De meest voorkomende planten

Om alle planten en bloemen te kennen die je tijdens je tocht kan tegenkomen, moet je wel biologe of op zijn minst enorm geïnteresseerd in natuurkennis zijn. Wij zullen ons beperken en vier van de meest voorkomende planten bespreken. Onderstaande planten moet je kunnen onderscheiden en er iets over vertellen:

Madeliefje

Het madeliefje is een klein bloempje dat ongeveer 1,5 cm boven de grond groeit. Het heeft witte bloemblaadjes met een geel hartje en komt zeer talrijk voor langs grachten en in weiden.

Paardenbloem

De paardenbloem is een plant met een gele bloem van ongeveer 3 cm, bestaande uit zeer talrijke, smalle bloemblaadjes. De stengel is ongeveer 15 cm lang, hol en bevat melksap dat bruine vlekken op de huid kan achterlaten. Na de bloeitijd vormt het zaad van de paardenbloem een wollig bolletje.

Brandnetel

De brandnetel is een plant met behaarde, getande bladeren die bij aanraking de huid prikkelen. De plant groeit op een stengel die tussen de 15 cm en 2 meter hoog kan worden.

Varens

Varens zijn groene, waaivormige planten met diep ingesneden bladeren. Er bestaan verschillende soorten varens. Ze komen vooral voor langs grachten en beken, waar ze gedijen in vochtige omgevingen.

De meest voorkomende bomen

Er bestaan twee soorten bossen, een loofbos en een naaldbos. De grootste verschillen zijn niet zo moeilijk: bomen in een loofbos verliezen hun bladeren in de winter, naaldbomen niet.

Het is belangrijk om te weten als je vuur maakt dat naaldhout sneller opbrandt. Dit heeft een voordeel (gemakkelijker om vuur te maken), maar ook een nadeel, je vuur zal sneller doven. Loofhout heeft geen (of minder) hars en brandt dus trager op.

In een naaldbos zal de grond vaker bedekt zijn met oude naalden en zal er minder begroeiing zijn op de grond. De bomen staan zeer dicht bij elkaar waardoor het ook donkerder is in het bos dan normaal. Ook zijn ze vaak aangeplant in strakke rijen waardoor de wind er los doorwaait.

Onderstaande bomen moet je kunnen onderscheiden en er iets over vertellen:

	
<p>Berk Deze loofboom kan groeien op voedselarme gronden, zoals rotsen en zand. Deze boomsoort komt ook voor als kreupelhout en heeft ranke twijgen, ideaal voor het maken van bezems. De berk heeft kleine, bijna driehoekige, getande bladeren die zeer beweeglijk zijn. De silverberk is herkenbaar aan zijn zilverwitte, glanzende schors met donkere vlekken, die in fijne laagjes afpelt. Het zachte hout brandt goed, geeft veel warmte en laat bijna geen as achter.</p>	<p>Eik Deze loofboom meestal fors en hoogstammig is, met knoestige takken. Ze worden soms aangeplant als hakhout. Deze bomen hebben gegroefde, grijsgroene, ruwe schors. Het hout is duurzaam en kostbaar, ideaal als brandhout. Het brandt traag, geeft veel warmte, produceert weinig rook, knettert en levert een goede as op.</p>

Tamme kastanje

Deze loofboom heeft bladeren die sterk getand, lang (ongeveer 15 cm), hard en puntig zijn. De schors is glad en rood-bruin van kleur. De boom produceert eetbare kastanjes. Het hout van de tamme kastanje is minderwaardig als brandhout, omdat het weinig warmte afgeeft en praktisch geen as oplevert.

Paardenkastanje of wilde kastanje

Deze loofboom komt voornamelijk voor als sierboom. Ze heeft samengestelde bladeren met 5 tot 7 delen rond één middelpunt en een lange steel. In de lente bloeit de paardenkastanje met grote, openstaande trossen van witte bloemen. De vrucht zit in een stekelige bolster en is niet eetbaar.

Beuk

Deze loofboom heeft een rechte, gladde, grijsgroene stam en dichte vertakkingen. De bladeren zijn licht getand, behaard, groen en teer, terwijl ze bij de sierbeuk bruin zijn. In november produceert de beuk beukenootjes als vruchten. Het hout van de beuk is uitstekend geschikt voor meubels en brandhout, en is slechts lichtjes minderwaardig aan dat van de eik.

Populier

Deze loofboom heeft driehoekige, getande bladeren van 8 tot 10 cm lengte. De schors is grijs-groen en ruw. In april produceert de boom wit-wollen katjes als vruchten. Het hout van de populier is minderwaardig. Het brandt niet snel en als het brandt stinkt het enorm! Ze groeit vooral langs wegen, kanalen en rivieren.

	
<p>Els Deze loofboom die meestal voorkomt als hakhout langs grachtkanten en in kreupelbossen met vochtige grond. Het blad is getand, hartvormig met de punt naar de steel toe, donkergroen, hard en kleverig. De boom produceert katjes en elzenpropjes, die zadjes bevatten. Het hout is enkel bruikbaar wanneer het volledig droog is.</p>	<p>Spar Deze naaldboom komt vooral voor in de Ardennen. Ze heeft een kegelvorm met neerhangende takken en een zeer hoge, rechte stam. De naalden zijn ongeveer 2 cm lang en hechten individueel aan een takje. De vrucht is een sparappel, een kegelvormige structuur van ongeveer 10 cm of meer.</p>
	
<p>Den Deze naaldboom komt vooral voor in Laag-België. Jonge boompjes hebben een piramidevorm, terwijl oudere bomen onregelmatige vormen en gewrongen stammen vertonen. De naalden zijn ongeveer 6 cm lang en staan twee aan twee in een kokertje. De vrucht is een dennenappel, eivormig en ongeveer 5 cm groot.</p>	<p>Lariks Deze naaldboom komt meestal voor in Laag-België. De boom heeft een wijd uitgespreide piramidevorm. De naalden zijn ongeveer 3 cm lang en waaivormig gebundeld in kokertjes. De vrucht is een lorkappel, die de vorm heeft van eitjes en ongeveer 3 cm groot is.</p>

22. Giftige planten herkennen

We geven enkele giftige planten mee die vaak voorkomen in de natuur en waar je dus best voor oplet.

		
<p>Klaproos of Papaver</p>	<p>Berenklauw</p>	<p>Narcis</p>

23. Weten waar teken, bijen en wespen voorkomen in de natuur en op het lichaam en deze kunnen herkennen

De teek

Hoe we een teek moeten uithalen hebben we al gezien in het stukje EHBO maar hoe een teek er nu precies uitziet en waar ze voorkomen komt nu aan bod.

Teken vinden we terug in bossen en aan oevers. Als je dus op hike gaat of je gaat je wassen in de beek kan je een teek krijgen. Ze zijn te herkennen aan hun 'grote lichaam' en relatief kleine pootjes. Een teek zal zich vastbijten in je huid en daar blijven zitten tot hij genoeg bloed heeft opgezogen.

Teken zijn gevaarlijk, want sommigen van hen dragen de ziekte Lyme met zich mee en die kan zeer grote gevolgen hebben. Kijk dus iedere dag na op teken!

De bij

De (honing)bij is een zeer nuttig insect. Bijen brengen het stuifmeel van de ene naar de andere bloem en zorgen hiermee voor bevruchting. Deze vorm van bevruchting komt de kwaliteit van de plant en daarmee zijn vruchten ten goede.

De bijen leven in een grote groep, deze groep bijen wordt een volk genoemd. Ze zijn te herkennen aan de 'zakjes' aan hun poten waarin ze stuifmeel meenemen, evenals nectar en honing om de winter te kunnen overleven. De bij is, net als de hommelm, niet agressief.

In een noodsituatie kan de bij éénmaal steken. De angel van de bij bevat weerhaken, dus als de bij steekt verliest hij zijn angel in de wond. Sterker nog: Tijdens het wegvliegen na het prikken trekt de bij zijn hele darmstelsel en andere ingewanden stuk en gaat dood. Als je last hebt van bijen kan je het nest laten weghalen door een imker.

De wesp

Wespen zijn veel agressiever dan bijen. In tegenstelling tot de bij kan de wesp vaker steken met zijn gladde angel. Andere uiterlijke verschillen zitten hem in de beharing en de kleur. De wesp is overwegend zwart-geel en onbehaard.

Wespen zijn net als bijen sociale insecten met een duidelijke rolverdeling. Je hebt een koningin, werksters, soldaten en darren. Wespen leven in een nest. Wespen hoeven in tegenstelling tot de bijen geen voedsel te sparen voor de winter, want in de winter sterven ze uit. Laat nooit een choco- of confituurpot open staan, wespen zijn hier ook dol op!

